

Suomen Reserviupseeriliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle (luonnos 3.5.2018) ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain ja asevelvollisuuslain 97 § muuttamisesta

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö SM011:00/2017
SM1812147, 00.00.01.00.00, 4.5.2018

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta asiasta.

1) Yleistä

Suomen puolustusratkaisu perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja laajaan, koulutettuun reserviin. Keskeinen osa reservin valmiutta ja sotilasosaamista on ampumataidon ylläpito ja kehittäminen. Suuri osa reservin ampumataidon ylläpitämisestä tapahtuu puolustusvoimien harjoitusten ja Maanpuolustuskoulutusyhdistysten toiminnan ulkopuolella reserviläisyhdistysten ja reserviläisten omaehtoisen harjoittelun kautta. Ampumatoiminta on yksi reserviläistoiminnan tärkeimmistä aktiviteeteista ja pelkästään Suomen Reserviupseeriliiton yhdistysten ja piirien toimesta järjestetään vuosittain tuhansia ampumatapahtumia. Reserviläisten laaja ampumatoiminta on monipuolista, tarkoin ohjattua ja vastuullista maanpuolustustoimintaa.

Pidämme erittäin tärkeänä, että ampuma-aselain uudistaminen ei heikennä reservin mahdollisuutta ampumataidon ylläpitoon ja kehittämiseen.

Luonnoksessa mainitun Valtioneuvoston asetuksen puuttuminen haittaa merkittävästi arviointia, kuinka laki mahdollisesti vaikuttaa käytännön ampumatoimintaan.

Sisäministeriön oman ilmoituksen (tiedote 5.5.2017) mukaan Euroopan Unionin asedirektiiviin yhteydessä käydyissä neuvotteluissa Suomen saavutti omat tavoitteensa ja uusi asedirektiivi ei estä reserviläistoimintaa tai muuta aseharrastamista. Hankkeen aikana kansalliseen lainsäädäntöön ei tehdä muita kuin ampuma-asedirektiivin edellyttämiä muutoksia. Valitettavasti näistä lähtökohdista ja tavoitteista on osittain poikettu aselain muutosprosessin aikana.

Suomen Reserviupseeriliitto pitää erittäin tärkeänä, että Suomessa ei kohtuuttomasti vaikeuteta tai peräti estetä ampumaharrastusta EU:n asedirektiiviä tiukemmalla kansallisella lainsäädännöllä.

2) Yksityiskohtaisia kommentteja ampuma-aselain muuttamisesta

2.1. Maanpuolustuspoikkeama / reserviläispoikkeama

Lakiluonnoksen 43.§ mainitaan, että aselupa voidaan antaa myös vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavan ampumakoulutuksen järjestämiseen tai siihen osallistumiseen 9 §:n 5 b kohdassa tarkoitetuilla ampuma-aseilla tai aseiden osilla.

Tämän maanpuolustus- tai reserviläispoikkeaman piirin tulee käsittää koko reservin (siis sijoitetut ja sijoituskelpoiset reserviläiset). Lakiluonnoksessa esitetään, että yksittäisille henkilöille annettaisiin tietyin edellytyksin mahdollisuus saada aselupa direktiivin tiettyihin A-luokan aseisiin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) sotilaallisia valmiuksia palvelevassa ampumakoulutuksessa tapahtuvan ampumakoulutuksen kautta. Tämä ajatus on kannatettava. Sen yhteydessä on kuitenkin kiinnitettävä huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Jos puolustusvoimille tulee rooli lausunnon antajana yksittäisen reserviläisen kohdalla, niin tämä prosessi on tehtävä mahdollisimman yksinkertaiseksi sekä puolustusvoimien että reserviläisten kannalta. Käytännössä tämä voisi tapahtua esimerkiksi niin, että puolustusvoimat varmistaa, että MPK:n ampumaohjelmiston hyväksyttävästi suorittaneen reserviläisen kohdalla ei puolustusvoimien tiedossa ole erityistä syytä, miksi ampumaselupaa ei voitaisi henkilölle puoltaa. On muistettava, että varsinaisen aseluvan myöntää aina poliisi.
- Esitys Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toteuttamasta ampumaohjelmistosta on kannatettava. Tässä yhteydessä on kuitenkin huomioitava, että ampumaohjelmiston vaatimaa harjoittelua on pystyttävä tekemään myös reserviläisyhdistysten ampumavuoroilla ja tapahtumissa, koska MPK:n ja Puolustusvoimien resurssit eivät riitä harjoittelun mahdollistamiseen koko maassa.
- On varmistettava, että MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa on mahdollista ampua muitakin kuin vain ampumaohjelmistossa mainittuja ammuksia.

2.2. Yhdistysten ampuma-aseluvat

Lakiesitys mahdollistaisi pykälässä 9 mainittujen yhteisölupien antamisen puoliautomaattiaseille ja normaalikokoisille lippaille vain Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle. Tämä vaarantaisi merkittävästi sekä nykyisten ampujien ampumarjoittelua että uusien ampujien harjoittelun aloittamista. Pääosa reservin ampumarjoittelusta tapahtuu reserviläisyhdistysten ja ampumaseurojen harjoitusvuoroilla ja näiden tahojen omistamien aseiden merkitys on erityisen suuri ampumatoimintaa aloitettaessa.

EU:na asedirektiivi ei salli yllä mainittujen aseiden myöntämistä urheilupoikkeuksen nojalla kuin vain tarkat kriteerit täyttävälle henkilölle. Nykyisen lakiluonnoksen mukaan yhdistyksillä ei tulevaisuudessa olisi mahdollista saada lupia puoliautomaattiaseille ja normaalikokoisille lippaille myöskään ampumaurheilun perusteella. Sisäministeriön asiantuntijan (mm. 21.5.2018 kuulemistilaisuudessa) esittämä näkemys, että hankintalupa olisi yhteisöistä mahdollinen vain MPK:lle sen julkioikeudellisen tehtävän ja MPK:n henkilöiden virkavastuun perusteella, on virheellinen. Perustelu väheksyy perusteettomasti yhdistysten ja järjestöjen pitkäjänteistä, vastuullista ja tuloksellista ampumakoulustoimintaa.

Asedirektiivin 6. artiklassa on maininta, joka antaa paikalliselle viranomaiselle mahdollisuuden myöntää lupia aseisiin koulutustarkoituksiin. Koska reserviläisyhdistysten (jotka ovat myös ampumaseuroja) ja ampumaurheiluseurojen omien aseiden pääasiallinen käyttötarkoitus on koulutus- ja harjoitustoiminta, tulisi näille yhteisöille mahdollistaa myös puoliautomaattiaseiden

ja normaalikokoisten lippaiden omistamisen ja käytön myös tulevaisuudessa. Tämä voi vaatia koulutuksen lisäämistä hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi lain pykälään 43.

2.3. Harrastuneisuuden osoittaminen

Lakiesityksen mukaan jatkossa sekä puoliautomaattiseen että lyhyen ampuma-aseen omistajan on toimitettava todistus viranomaisille ampumaharrastuksen jatkumisesta viiden vuoden välein.

Käsittäksemme EU:n ampuma-asedirektiivi ei tätä edellytä, vaan sen mukaan lupa perutaan, mikäli jokin luvan myöntämisen edellytyksistä ei enää täyty. Esitämme, että henkilön ei tarvitse todistaa ampumaharrastuksen jatkumista määräajoin, vaan riittää, että viranomaisille ilmoitetaan, kun ampuma-aseen käyttötarve päättyy pysyvästi. Tämä vähentäisi olennaisesti lupaviranomaisten työtä ja mahdollistaa viranomaisen keskittymisen ensimmäisiin aselupiin.

2.4. Huomioita lakiesityksen muihin kohtiin

Emme pidä perusteltuna, että erittäin vaarallisille aseille esitetään lakiluonnoksessa 24 kuukauden todistettua harrastuneisuutta, kun EU:n ampuma-asedirektiivissä kyseinen aikamäärä on 12 kuukautta.

EU:n ampuma-asedirektiivissä määritellään lyhyen ja pitkän aseiden mitan rajaksi 60 cm. Direktiivissä ei ole mainittu muita ehtoja. Suomen ampuma-aselain esityksessä piipun vähimmäispituudeksi esitetään 300 mm. Tämä kotimainen lisäys pitää mielestämme poistaa tarpeettomana lisärajoitteena.

Asedirektiivin ns grand-fathering pykälä sallii vanhojen lupien jatkamisen, mikäli lupa on myönnetty ennen 12.6.2017. Esitämme, että grand-fathering pykälää noudatetaan myös 12.6.2017 ja uuden aselain voimaantulon välillä myönnettyihin lupiin.

Lakiesitykseen sisältyy muutos nykyiseen käytäntöön, jonka mukaan asekeräilijä-käyttötarkoituksella myönnettyillä luvilla olevilla aseilla ei saisi enää ampua. Perinneaseammunnat ovat yksi reserviläisten ampumatoiminnan aktiivisista lajeista. Merkittävään osaan näistä aseista on aselupa myönnetty asekeräilijä -käyttötarkoituksella. Samoin vastaavia aseita käytetään varsin laajasti myös metsästyksessä. Esitetty kielto on tarpeeton ja kohtelee asekeräilyä muuta keräily- ja museotoimintaa tiukemmin. Esitämme, että asekeräilyn perusteella saatujen aseiden kohdalla jatketaan nykyistä käytäntöä eli lähtökohtaisesti ampuminen näillä aseilla on mahdollista, ellei sitä erikseen kielletä.

Lippaat ovat Suomessa olleet tähän saakka lupavapaita ja erikokoisia lippaita on niin metsästäjillä, urheiluampujilla kuin reserviläisilläkin huomattava määrä. On kohtuutonta, että yhdenkin pitkän lippaan hallussapito johtaisi lakiluonnoksessa esitetyllä tavalla kaikkien aselupien automaattiseen peruuttamiseen, mikäli henkilöllä ei ole lupaa tämän lippaan ja aseiden yhdistelmään. Lipasta ei tulekaan nyt esitetyllä tavalla määritellä aseiden osaksi, eikä käsittäksemme direktiivi tätä edellytäkään.

3. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen lain muuttaminen

Ampuma-aselain muutos aiheuttaa muutostarvetta myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen lain muuttamiseksi.

Lain 2 §:ssä määritellään, että sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan tässä laissa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämää 20 a §:ssä tarkoitettua ampumakoulutusta, joka annetaan muilla kuin Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla sekä muuta kuin erityisen vaarallisilla ampuma-aseilla tapahtuvaa vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta.

Lain 20 a §:ssä todetaan, että Valtioneuvoston asetuksella säädetään ampumakoulutuksessa käytettävien ampuma-aseiden tyypeistä, toimintatavoista ja käytöstä sekä asetyyppiokohtaisista turvallista aseenkäsittely- ja ampumataitoa mittaavista ampumakokeista ja niiden hyväksyttävästä suorittamisesta.

Kannatamme edellä mainittuun lakiin tehtäviä muutoksia, joita vaaditaan, jotta Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi antaa ampumakoulutusta ja saada aselupia erittäin vaarallisiin ampuma-aseisiin kyseisen koulutuksen järjestämistä varten. Myös esitetty MPK:n ampumaohjelmisto on kannatettava asia. Tässä yhteydessä on kuitenkin kiinnitettävä huomiota lausuntomme kohdassa 2.1. mainittuihin asioihin. Erityisesti on varmistettava, että MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa on mahdollista ampua muitakin kuin vain ampumaohjelmistossa mainittuja ammuksia.

Tämän lisäksi on varmistettava, ettei lailla tai alemmalla ohjeistuksella estetä yli 60 vuotiaiden henkilöiden toimimista ammunnan kouluttajina MPK:n piirissä.

Yli 60 vuotiaiden aselupien jatkuminen harrastuksen jatkuessa on myös mahdollistettava.

4. Asevelvollisuuslain 97 § muuttaminen

Mielestämme esitetty muutosehdotus asevelvollisuuslain 97 § on perusteltu. Se velvoittaa sotilasviranomaisen antamaan poliisille ilmoituksen, jos sotilasviranomaisella on perusteltu syy katsoa asevelvollisen olevan käyttäytymisensä perusteella sopimaton pitämään hallussa ampuma-asetta, aseosa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Mikko Halkilahti
Puheenjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
mikko.halkilahti@rul.fi
Puh. 0400 745 234

Janne Kosonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
janne.kosonen@rul.fi
Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 315 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.